

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19
Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej
i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy
prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”

Czy wiesz, że ...

Osoby niepełnosprawne stanowią 12,2 proc. mieszkańców naszego kraju.

Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych, czyli czynnego udziału w życiu społeczeństwa, z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu danej osoby, powodującej przede wszystkim niezdolność do pracy.

W Polsce obowiązują dwa rodzaje orzecznictwa:

1. do celów rentowych
2. do celów pozarentowych

1. Orzecznictwo do celów rentowych

Renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje osobie, która spełnia łącznie następujące warunki:

- jest niezdolna do pracy,
- ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy (nie dotyczy to ubezpieczonego, którego niezdolność do pracy została spowodowana w drodze do pracy lub z pracy),
- niezdolność do pracy powstała w okresach ściśle określonych w ustawie, np. w okresie ubezpieczenia, zatrudnienia, pobierania zasiłku dla bezrobotnych, pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego (chorobowego lub opiekuńczego) albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Renta rodzinna przysługuje uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy lub spełniała warunki wymagane do uzyskania jednego z tych świadczeń. Renta rodzinna przysługuje także uprawnionym członkom rodziny osoby, która w chwili śmierci pobierała zasiłek przedemerytalny lub świadczenie przedemerytalne.

2. Orzecznictwo do celów pozarentowych

A. Osoby, które nie ukończyły 16 lat, zaliczane są do osób niepełnosprawnych (bez określania stopnia niepełnosprawności), jeśli:

mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną, której przewidywany czas trwania będzie dłuższy niż 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu oraz gdy istnieje konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19
Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”
wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Osoby, które nie ukończyły 16 lat mogą się ubiegać o : Orzeczenie o niepełnosprawności.

B. W stosunku do osób, które ukończyły 16 lat, orzeka się o jednym z trzech stopni niepełnosprawności.

Znaczny stopień niepełnosprawności:

osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagająca w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Niezdolność do samodzielnej egzystencji to naruszenie sprawności organizmu, które uniemożliwia danej osobie samodzielne zaspokajanie podstawowych potrzeb życiowych bez pomocy innych osób (samoobsługa, poruszanie się, komunikacja).

Stopień znaczny orzeka się jeśli spełnisz następujące warunki:

- przez swój stan zdrowia jesteś osobą niezdolną do pracy zarobkowej albo potrzebujesz przystosowania stanowiska pracy do swojego schorzenia,
- nie możesz samodzielnie funkcjonować i jesteś osobą całkowicie zależną od opieki innych osób przez więcej niż 12 miesięcy (np. wymagasz karmienia).

Umiarkowany stopień niepełnosprawności:

osoba z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagająca czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Umiarkowany stopień orzeka się jeśli spełnisz następujące warunki:

- przez swój stan zdrowia jesteś osobą niezdolną do pracy zarobkowej albo potrzebujesz przystosowania stanowiska pracy do swojego schorzenia,
- potrzebujesz czasowej albo częściowej pomocy innych osób przez więcej niż 12 miesięcy.

Lekki stopień niepełnosprawności:

osoba o naruszonej sprawności organizmu, u której nastąpiło istotne obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu ze zdolnością, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, albo występują u niej ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować dzięki wyposażeniu w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Lekki stopień niepełnosprawności orzeka się jeśli spełnisz następujące warunki:

- przez swój stan zdrowia masz duże ograniczenia w funkcjonowaniu i możesz pracować tylko częściowo np. na pół etatu,

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19

Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”

- masz problemy w codziennych czynnościach i potrzebujesz urzędzeń, które pomagają w prawidłowym funkcjonowaniu — np. protezy.

Orzeczenie ustalające niepełnosprawność lub stopień niepełnosprawności stanowi podstawę do ubiegania się o pomoc przewidzianą w ustawie rehabilitacyjnej oraz do przyznania ulg i uprawnień na podstawie innych przepisów, np. zniżek komunikacyjnych, odliczeń podatkowych itp.

Niektóre uprawnienia osoby niepełnosprawnej:

Praca – przywileje pracownicze:

- czas pracy osoby zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie może przekraczać 7 godzin na dobę i 35 godzin tygodniowo,
- osoba niepełnosprawna nie może być zatrudniona w porze nocnej i godzinach nadliczbowych (nie dotyczy to osób zatrudnionych przy pilnowaniu),
- osoba niepełnosprawna ma prawo do 30 minutowej przerwy w pracy, wliczanej do czasu pracy, na gimnastykę usprawniającą lub wypoczynek,
- osobie zaliczonej do znacznego lub umiarkowanego stopnia niepełnosprawności przysługuje dodatkowy urlop wypoczynkowy w wymiarze 10 dni roboczych w roku kalendarzowym,

Osoba o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności ma prawo do zwolnienia od pracy z zachowaniem prawa do wynagrodzenia w celu:

- uczestniczenia w turnusie rehabilitacyjnym raz w roku w wymiarze do 21 dni roboczych,
- wykonywania badań specjalistycznych, zabiegów leczniczych lub usprawniających, uzyskania zaopatrzenia ortopedycznego, jeśli czynności te nie mogą być wykonane poza godzinami pracy,

Działalność gospodarcza:

osoba niepełnosprawna podejmująca działalność gospodarczą na własny rachunek może otrzymać pożyczkę ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na rozpoczęcie działalności oraz dofinansowanie do 50% oprocentowania kredytu zaciągniętego na tę działalność,

Szkolenia:

osoba niepełnosprawna ma prawo do szkolenia finansowanego ze środków **Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych** w celu nauki zawodu, przekwalifikowania lub podwyższenia kwalifikacji.

Osoba niepełnosprawna może otrzymać dofinansowanie do:

- turnusu rehabilitacyjnego,
- sprzętu rehabilitacyjnego,
- przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,
- likwidacji barier architektonicznych (np. usunięcia progów w budynku),

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19

Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”

- likwidacji barier w komunikowaniu się (np. zakupu komputera),
- likwidacji barier technicznych (np. zakupu urządzenia, które umożliwia wjazd wózka inwalidzkiego z napędem elektrycznym do samochodu),

Osoba niepełnosprawna może korzystać z wielu ulg i uprawnień na podstawie odrębnych przepisów, np:

- ulg podatkowych,
- ulg komunikacyjnych,
- ulg pocztowo-telekomunikacyjnych,
- świadczeń pomocy społecznej,
- dodatków pielęgnacyjnych, usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania.

Przykładowe wsparcie finansowe dla osoby niepełnosprawnej i jej opiekuna

Dorośla osoba z niepełnosprawnościami i jej opiekun może otrzymać wsparcie z tytułu:

- renty socjalnej – 1100 złotych brutto.
- zasiłek pielęgnacyjny – 184,42 złote,
- maksymalna wysokość zasiłku stałego do kwoty 645 złotych ,
- zasiłek okresowy – 418 złotych,
- specjalny zasiłek celowy – 701 złotych dla osoby samotnie gospodarującej,
- zasiłek mieszkaniowy – około 200 złotych (w zależności od gminy),
- specjalny zasiłek opiekuńczy lub zasiłek dla opiekuna – 846,42 złote brutto (w tym opłacona przez Państwo składka na ubezpieczenie opiekuna).

Jeśli uzyskasz orzeczenie o stopniu niepełnosprawności — pamiętaj, że nie dostaniesz świadczeń, ulg i uprawnień automatycznie. Często musisz spełnić dodatkowe warunki.

Wszelkie informacje zdobędziesz w:

- w ośrodku pomocy społecznej,
- w centrum pomocy rodzinie,
- w urzędzie pracy,
- w urzędzie miasta albo starostwie powiatowym,
- w urzędzie skarbowym,
- na poczcie.

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19
Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej
i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy
prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”

Nowe świadczenie:

„500+ świadczenie uzupełniające dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji”

1 października 2019r. w życie weszło nowe świadczenie pieniężne, czyli tak zwane 500 plus dla osób niepełnosprawnych.

Świadczenie uzupełniające otrzymasz, jeśli:

1. **ukończyłeś 18 lat**
2. jesteś niezdolny do samodzielnej egzystencji, a niezdolność ta została stwierdzona orzeczeniem o niezdolności do samodzielnej egzystencji lub całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji
3. nie jesteś uprawniony do świadczeń pieniężnych finansowanych ze środków publicznych lub też łączna wysokość „brutto” tych świadczeń, z kwotą wypłacaną przez zagraniczną instytucję właściwą do spraw emerytalno-rentowych, po dokonaniu ustawowych wyłączeń, nie przekroczy kwoty 1600 zł
4. zamieszkujesz na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, posiadasz obywatelstwo polskie, posiadasz prawo pobytu lub prawo stałego pobytu w Polsce, jeśli jesteś obywatelem UE, EFTA, EOG albo Konfederacji Szwajcarskiej, lub jesteś cudzoziemcem i legalnie przebywasz na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

WAŻNE!

Świadczenie uzupełniające nie przysługuje osobie, która jest tymczasowo aresztowana lub odbywa karę pozbawienia wolności. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy taka osoba odbywa karę pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego – wtedy świadczenie może przysługiwać.

Co powinieneś zrobić aby uzyskać świadczenie?

Aby otrzymać świadczenie uzupełniające, musisz złożyć **wniosek**.

Wniosek możesz złożyć w każdej placówce ZUS lub przesłać pocztą.

Druk wniosku możesz pobrać ze strony www.zus.pl, znajdziesz go również w salach obsługi klientów w placówkach.

Pomoc przy wypełnianiu wniosku uzyskasz we wszystkich placówkach na salach obsługi klientów ZUS - w godzinach otwarcia sal oraz w Centrum Obsługi Telefonicznej pod numerem 22 560 16 00.

Do wniosku o świadczenie uzupełniające dołącz:

1. dane osobowe i sposób wypłaty świadczenia
2. jakie świadczenia finansowane ze środków publicznych nam przysługują
3. jaka jest wysokość tych świadczeń i kto je wypłaca
4. orzeczenie o niezdolności do samodzielnej egzystencji

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19
Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej
i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy
prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”
5. dokumentację medyczną oraz inne dowody ważne dla wydania orzeczenia

Świadczenie uzupełniające przysługuje Ci w wysokości 500 zł, jeśli:

1. nie jesteś uprawniony do emerytury ani renty i nie masz ustalonego prawa do innego świadczenia pieniężnego finansowanego ze środków publicznych, lub masz takie świadczenia, ale ich łączna kwota brutto nie przekracza 1100 zł.
2. Jeśli pobierasz emeryturę, rentę lub inne świadczenie finansowane ze środków publicznych i łączna kwota brutto tych świadczeń wynosi więcej niż 1100 zł, a nie przekracza 1600 zł, wysokość świadczenia uzupełniającego będzie niższa niż 500 zł.

Uwaga:

Łączna kwota wszystkich świadczeń nie może przekroczyć 1600 zł w miesiącu.

Od jakiej daty zostanie przyznane świadczenie uzupełniające?

Świadczenie uzupełniające zostanie Ci przyznane od miesiąca, w którym spełnisz wymagane warunki, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłosisz wniosek o to świadczenie.

W jakim czasie otrzymasz decyzję?

Decyzja zostanie wydana w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do jej wydania. Okolicznością taką może być uprawomocnienie się orzeczenia w sprawie niezdolności do samodzielnej egzystencji.

WAŻNE!

Urzędnicy będą mieli 60 dni na rozpatrzenie wniosku, jeśli zostanie on złożony do końca listopada. Natomiast od grudnia termin ten skróci się do 30 dni.

Jeśli nie zgadzasz się z decyzją...?

Jeśli nie zgadzasz się z decyzją w sprawie świadczenia uzupełniającego, masz prawo odwołać się od decyzji.

Odwołanie masz prawo wnieść do Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych – właściwego ze względu na Twoje miejsce zamieszkania. Możesz to zrobić za pośrednictwem ZUS w ciągu miesiąca od dnia doręczenia decyzji. Po tym terminie decyzja stanie się prawomocna i nie będziesz mógł jej zaskarżyć do sądu.

Odwołanie możesz złożyć na piśmie lub zgłosić ustnie do protokołu w placówce ZUS albo wysłać pocztą.

Złożenie odwołania i postępowanie przed sądem są wolne od opłat.

Podstawa prawna:

- Ustawa z dnia 31 lipca 2019 r. o świadczeniu uzupełniającym dla osób niezdolnych do samodzielnej egzystencji (Dz. U. poz. 1622)
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U z 2018 r. poz. 511 ze zm.)

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19
Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej
i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej pomocy
prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”

- Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (tekst jednolity — Dz.U. z 2018 r. poz. 2027)
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 18 grudnia 2007 r. w sprawie wykonywania badań specjalistycznych na potrzeby orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności (Dz. U. nr 250, poz. 1875)

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI

www.ms.gov.pl

Opracowanie – Prawnik Beata Kloc
Sfinansowane ze środków **Ministerstwa Sprawiedliwości**

w ramach umowy PS/B/VI/3/1/590/2018-19

Zadanie „Prowadzenie punktu/punktów nieodpłatnej pomocy prawnej
i nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego (na podstawie ustawy z dnia 5 sierpnia 2015r. o nieodpłatnej
pomocy prawnej oraz edukacji prawnej Dz. U. 2017 poz. 2030 oraz z 2018 poz. 1467)”

